

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "ושבעים תמרים" בשלח, ט"ו בשבט תשפ"ו

"להרבות במיני פירות"

והטעם, שאכילת פירות ט"ו בשבט הינה לזכרון שבאילן שיש משמעות לט"ו בשבט לקביעת "שנת המעשרות", וכו'. דבר שאינו נכון ביחס לפירות האדמה (בהם ראש השנה הוא הקובע), ולכן יש הטעיה בהנחת בוטנים על השלחן² !

אמרגן האירוע טען שכיון שאנשים אינם מעשרים בעצמם אלא סומכים על משגיחי הכשרות, אין חשש לטעות³, אולם מזמין האירוע לא קיבל את טענתו ואמר לו להיצמד לחוזה הכתוב.

אמרגן האירוע סקר את השולחן ושאל האם לסלק מהשלחן את השוקולד והתה והקפה, שברכתם "שהכל" ?

מזמין האירוע אמר להשאירם, כיון שמעיקר הדין ראוי לברך עליהם "בורא פרי העץ" (שכך היא עיקר דרך אכילתם), ורק המנהג גורם לכך שיברכו שהכל⁴.

האורחים הגיעו, אחד מהם הביא אגנס פרי גידוליו ורצה להפריש ממנו תרומות ומעשרות לעיני כל להזכיר לנוכחים (שבדרך כלל קונים ממקומות מושגחים) כיצד מפרישים תרו"מ. אמרגן האירוע הסתקרון לדעת כיצד ינהג בעל הבית, שהרי ברכת האגנס היא "בורא פרי האדמה".

בעל הבית לא הסיר את האגנס מהשולחן אולם הצמיד לו פתק "בורא פרי האדמה". האמרגן מיהר להוסיף לחשבון את הבוטנים ולהשיבם לשולחן, אולם בעל הבית מחה בו באומרו: "כיצד ניתן להשוות בין הלבנת פני אורח, לבין אמרגן שאינו עומד בתנאי ההסכם"?!¹

אמרגן האירועים קיבל בקורת רוח הזמנה להכנת ועריכת פירות "ט"ו בשבט" בקערה נאה במרכז השולחן לכבודם של האורחים, על פי האמור: "ונוהגין האשכנזים להרבות במיני פירות של אילנות" (מג"א קל"א ס"ק ט"ז)¹.

האמרגן שם לב שמהקערה שעל השולחן נעלמו "אגוזי האדמה" (בוטנים) הוא חשב שמא אחד הנוכחים אכל מהם ומיהר למלא מהם שוב בקערה. אבל כאשר הם נעלמו פעם נוספת, הוא הבין שיד מסתורית העלימה אותם. כיון שהיה בעל ניסיון, היתה לו מצלמה נסתרת על השולחן בתוך סידור הפרחים – והנה נתגלה ש"מזמין האירוע" הוא זה שהעלים את הבוטנים.

הוא מיהר לשאול אותו לפרש הדבר, והלה השיב ההזמנה היתה מפורשת: "פירות של אילנות" (לשון המג"א לעיל) – בוטנים אינם מפרי האילן כי אם מפרי האדמה !

מארגן האירוע, הצטדק באומרו שמעולם לא שמע על הקפדה זו, ואמנם כיון שזה הוא נוסח ההזמנה, הוא לא יחייב תשלום עבור הבוטנים, וישיב אותם לשולחן.

מזמין האירוע סירב, הוא מאלו שאינם רוצים לקבל מתנות שנאמר "ושונא מתנות יחיה" ! ועוד שהוא מקפיד שבדווקא לא יהיו פירות האדמה על השלחן !

² הקפדתו של הרב שריה דבליצקי זצ"ל, בהסכמתו ל"ט"ו בשבט בהלכה". ויש שלא חששו לכך כלל, ועיין גם אני אודך, ה' הרב חליוה עמ' מב.
³ הרב דבליצקי במוריה, שנה 37 גליון ז-ט תלת-תמא, שבט תש"פ עמ' רי"ט שכתב שהעירו לו על כך.
⁴ עיין במקורות בהערות 2-3. ושם לגבי סדר הקדימה.

¹ סקירה נרחבת על המנהג בקולמוס 21 עמ' 4 ושם שהאר"י הק' ורח"ו לא נהגו באכילת פירות, ודברי המג"א הם בשם התקון יששכר שהיה בצפת ותיאר את מנהג האשכנזים, ואכמ"ל ומהם למדו שאר קהילות ישראל.